

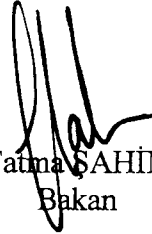
Sayı : B.17.0.SGB.0.10.00.00 - 610 - 3080
Konu : Soru Önergesi

24.1.1/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hakkari Milletvekili Sayın Adil KURT tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/12253 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EK: Soru Önergesi cevabı (... sayfa)

Hakkari Milletvekili Sayın Adil **KURT**'a Ait 7/12253 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“Avrupa Birliği ülkelerinde sosyal transferler yoksulluk riski altındaki nüfusu 9 puan, Polonya’da 13 puan, Fransa’da 14 puan azaltırken, Türkiye’de 5 puan azalttığı araştırmalar tarafından ortaya koymaktadır. Ayrıca Türkiye’de gelir dağılımındaki adaletsizlik her geçen gün artmaktadır.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: Sosyal yardımlar/transferler son 10 yılda yoksulluk riskini ne kadar azalttı?

CEVAP 1: AB ülkeleri ile Türkiye arasında karşılaştırma yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlar bulunmaktadır. AB ülkelerinde sosyal yardım ve hizmetlere ayrılan kaynağın GSYİH’ye oranı %2,5 ile %3 arasında değişmektedir. Ülkemizde ise ilgili oran 2002 yılında %0,5 iken 2010 yılında %1,34’e yükseltilmiştir. 2023 yılında ülkemizde sosyal yardım ve hizmetlere ayrılan kaynağın GSYİH’ye oranının %2,5’e çıkarılması hedeflenmektedir.

Ayrıca Avrupa Birliğince yapılan yoksulluk riski analizlerinde Laeken Göstergeleri kullanılmaktadır. Ancak bu durumda AB’nin göreceli yoksulluğu esas aldığı dikkate alındığında AB ülkeleri verileri ile ülkemiz verilerinin karşılaştırılması doğru değildir.

TÜİK, 2002 yılından itibaren yayınlanan harcamaya dayalı mutlak yoksulluk göstergelerinin ülkemizin sosyo-ekonomik yapısını ortaya koyacak ve uluslararası kıyaslamalara imkan verecek şekilde revize edilmesi amacıyla çalışmalara başlamıştır. Bu nedenle 16 Mart 2012 tarihli basın bülteniyle bu çalışmalar sonuçlanıncaya kadar uluslararası karşılaştırmalarda önem taşıyan satın alma gücü paritesine göre kişi başı dolar cinsinden yoksulluk oranlarını açıklanmaya devam edeceğini belirtmiştir. Bu bilgiler ışığında Türkiye’deki duruma bakıldığında son on yılda yoksulluk oranlarında ciddi iyileşmeler sağlandığı görülmektedir:

- 2002 yılında %1.35 olan gıda yoksulluğu oranı 2009 yılında %0.48’e indirilmiştir.
- 2002 yılında %26.96 olan gıda ve gıda dışı yoksulluk oranı 2009 yılında %18.08’e indirilmiştir.
- Günlük 1 doların altında bir gelirle yaşayan toplum kesimi kalmamıştır.
- Yoksulluk ölçümünde dünya genelinde kullanılan bir kıstas olan günlük 4.3 doların altında gelirle yaşayan toplum kesimi oranında da ciddi iyileşmeler sağlanmış olup; 2002 yılında %30,30 olan bu oran 2011 yılında %2,79’a indirilmiştir.
- 2.15 doların altında gelirle yaşayan toplum kesimi oranı ise %3,04’ten %0,14’e indirilmiştir.

Yukarıdaki veriler ışığında 2002-2011 yılları itibariyle ülkemizde sosyal yardımların maddi yoksulluk oranını ciddi şekilde azalttığı görülmektedir.

SORU 2: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu gelirlerinde son 6 yılda artış olmasına rağmen, gelir dağılımındaki dengesizliğin giderek arttığı görülmektedir. Gini katsayısı 2010 yılında 0.402 iken 2011 yılında 0.404'e yükselmiştir. Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü gelir dağılımındaki artan adaletsizliği azaltmak için 2013 yılı için Bakanlığınız hangi önlemleri almayı planlamaktadır?

CEVAP 2: Türkiye'de yoksullukla ilgili araştırmaların veri kaynağını hanhalklarının gelir, harcama ve sosyal durumlarıyla ilgili bilgilerin derlendiği araştırmalar oluşturmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2002 yılından itibaren, hanhalkı bütçe anketi verilerine dayalı olarak yoksulluk göstergeleri hesaplanmaktadır.

Gelir dağılımındaki adaletsizliğin bir ölçüsü olan Gini katsayısı incelendiğinde 2006-2010 döneminde düşüş yaşandığı görülmektedir. 2006 yılında Gini katsayısı 0,428 iken bu oran 2010 yılında 0,402'e düşmüştür. Gini katsayısında yaşanan düşüş gelir dağılımının iyileşmesi şeklinde yorumlanmaktadır. Yoksulluk oranlarında yaşanan iyileşme, toplumun diğer kesimine oranla, yoksul ve muhtaç vatandaşlarımızın sayısında da azalma yönünde bir değişim göstermiştir. Uygulanan sosyal politikalar ile ileride yoksulluk oranlarının daha fazla düşürülmesi hedeflenmektedir.

SORU 3: Sürekli yoksulluk riski altında olan nüfus oranı son yıllara göre artış göstermektedir. 2009 yılında %17,3 iken 2010 yılında %18,5'e yükselmiştir. 2013 yılında sürekli yoksulluk riskini azaltmak için Bakanlığınız hangi planlamalar yapmıştır?

CEVAP 3: Bakanlığımızın yoksulluğu azaltmaya yönelik uyguladığı politikaların önceliği daha fazla muhtaç vatandaşa ulaşabilmek ve bu vatandaşlara ihtiyaç duyduğu yardımı objektif kriterlere göre ulaştırabilmeye yöneliktir. Bakanlığımız Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce halen kullanılmakta olan Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (SOYBİS) ile sosyal yardım başvurusu yapan vatandaşların muhtaçlıkları T.C. Kimlik Numaraları vasıtasıyla merkezi veri tabanlarından saniyeler içinde sorgulanmaktadır. Böylece kişiler muhtaçlıklarını ispatlama külfetinden kurtarılmış ve vatandaşların tek tek kamu kurumlarını dolaşarak durumları ile ilgili evrak toplamasının önüne geçilmiştir. Tüm bu gelişmeler sonucunda yoksul vatandaşların yardıma erişim süreci kısaltılmış, kamu kurumları tarafından mükerrer yardım verilmesi engellenmiş ve sosyal yardımların gerçek ihtiyaç sahiplerine ve daha geniş bir kitleye ulaşması sağlanmıştır.

Ayrıca Bakanlığımızca yürütülmekte olan Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımları, Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Nakdi Yardım gibi düzenli yardım programları yoksulluk riskini azaltma konusunda önemli araçlardır. Sonuç olarak kişi başına düşen milli gelir artarken ve toplumun refah seviyesi yükselirken yapılan yardımların artması, daha geniş kitlelere ulaşabilmenin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Yürütülen bu politikaların makro düzeydeki etkisi yoksulluk oranlarında yaşanan düşüşle ortaya konulmaktadır.